

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-VI.431.2.46.2019.CW

Warszawa, 24 lutego 2020 r.

Pani Magdalena Grudzień-Soszyńska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Mokobodach
ul. Cmentarna 2
08-124 Mokobody

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092 i Dz.U. z 2019 r. poz. 730) oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych MUW na rok 2019, pracownicy Oddziału do spraw Nadzoru Świadczeń w Wydziale Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie: pani XXX XXX– starszy inspektor wojewódzki i pani XXX XXX– starszy inspektor wojewódzki, w dniach 5 – 7 listopada 2019 roku przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mokobodach.

Przedmiot kontroli obejmował sprawdzenie sposobu realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹ w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego. Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. 5 listopada 2019 r.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą, Wojewoda Mazowiecki **pozytywnie** ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokobodach w zakresie sposobu organizacji zadania oraz **pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień** ocenił działania w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego.

1. Organizacja realizacji zadania

¹ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020r. poz. 111.) zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani Magdalena Grudzień-Soszyńska, zatrudniona od 1 kwietnia 2019 r. na podstawie umowy o pracę na czas określony do 30 września 2020 r.

Realizacja zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mokobodach określona została w regulaminie organizacyjnym wprowadzonym Zarządzeniem Nr 8/2016 z dnia 15 lipca 2016 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokobodach. W strukturze organizacyjnej wyodrębniono samodzielne stanowisko referenta ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, Karty Dużej Rodziny oraz określono zadania na tym stanowisku, co jest zgodne z zapisami art. 20 ust. 3 ustawy.

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań z ustawy zajmowały się n.w. osoby:

1. Pani jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, posiadająca upoważnienie W.0052.9.2019 z dnia 28 marca 2019 r. Wójta Gminy Mokobody do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
2. Pani XXX XXX – kierownik GOPS zatrudniona w okresie od 1 maja 2016 r. do 31.01.2019r., posiadająca upoważnienie Wójta Gminy Nr 3/2016 znak W.0052.3.2016 r. z dnia 2 maja 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.
3. Pani XXX XXX – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniona w GOPS od 6 lipca 2005 r., posiadająca upoważnienie Wójta Gminy z dnia 6 lipca 2005r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych.
4. Pani XXX XXX – starsza księgowa zatrudniona w GOPS od 1 stycznia 2006 r. Wymienieni wyżej pracownicy posiadali aktualny zakres czynności, w których określono realizację kontrolowanych zadań. Upoważnienia zostały wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

2. Prawidłowość ustalania uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego i jego wypłacania.

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 5 listopada 2019 r. jednostka kontrolowana przekazała do Wojewody Mazowieckiego dokumenty 1 sprawy w związku z tym, że członek rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kompletnie wypełniony wniosek z pełnym adresem pracodawcy, potwierdzoną kserokopią orzeczenia o niepełnosprawności w ciągu miesiąca przekazany został na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy do Wojewody Mazowieckiego.

W okresie podlegającym kontroli, tj. od 1 stycznia 2017 r. do 5 listopada 2019 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokobodach wpłynęło 93 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego. Ośrodek w kontrolowanym okresie wydał łącznie 180 decyzji w sprawach zasiłku pielęgnacyjnego, w tym 93 decyzji przyznających prawo do zasiłku, 80 decyzji zmieniających, 7 decyzji uchylających, 1 decyzję na podstawie art. 162 § 1 k.p.a. ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.), tj. wygasającą decyzję przyznającą prawo do zasiłku pielęgnacyjnego z powodu śmierci uprawnionego.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego od osób przebywających w domach pomocy społecznej lub ich opiekunów prawnych.

Na dzień kontroli jednostka wypłacała 88 zasiłków pielęgnacyjnych, z tego 30 przyznanych było na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy, 24 – na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2, 2 – na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 3, 32 – na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 22² spraw z okresu podlegającego kontroli zakończonych wydaniem decyzji ostatecznych w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego wraz z wymaganą dokumentacją, 13³ decyzji zmieniających wysokość zasiłku w tych sprawach oraz 1⁴ decyzję wygaszającą wydaną na podstawie art. 162 § 1 pkt 1 k.p.a. w związku ze śmiercią uprawnionego. Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, prawidłowości i terminowości wydania decyzji i wypłaty świadczenia.

Przyjęte do realizacji wnioski wypełnione były kompletne, zawierały wymagany zakres informacji pozwalający na rozpatrzenie sprawy. Ośrodek prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy obowiązek samodzielnego uzyskiwania weryfikacji z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, PESEL, CBB i ZUS. Wnioski opatrzone zostały pieczęcią i datą wpływu. W 10 przypadkach brak było podpisu osoby przyjmującej wniosek, a w 12 brak numeru z dziennika korespondencji, w którym rejestrowana jest korespondencja przychodząca. Sprawy załatwiano zgodnie z art. 35 § 3 k.p.a., tj. w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku o przyznanie zasiłku.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustalano na czas określony, oznaczony w orzeczeniu o niepełnosprawności lub na czas nieokreślony jeżeli wynikało to z orzeczenia o niepełnosprawności i wypłacano w wysokości 153 zł do 31 października 2018 r. Od 1 listopada 2018 r. zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna z dnia 31 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz.1497) zasiłki pielęgnacyjne z urzędu zostały przyznane i wypłacane w kwocie 184,42 zł, a od 1 listopada 2019 r. w kwocie 215,84 zł miesięcznie.

W 10 skontrolowanych sprawach zasiłek pielęgnacyjny przysługiwał niepełnosprawnemu dziecku, w 6 przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się

² GOPS.5221.36.2019 z 03.07.2019 r., GOPS.5221.8.2018 z 14.03.2018 r., GOPS.5221.17.2017 z 17.05.2017 r., GOPS.5221.40.2017 z 13.09.2017 r., GOPS.5221.50.2018 z 27.09.2018 r., GOPS.5221.38.2018 z 26.07.2018 r., GOPS.5221.37.2018 z 26.07.2018 r., GOPS.5221.36.2018 z 26.07.2018 r., GOPS.5221.27.2017 z 27.07.2017 r., GOPS.5221.48.2019 z 23.09.2019 r., GOPS.5221.40.2019 z 21.08.2019 r., GOPS.5221.32.2017 z 30.08.2017 r., GOPS.5221.54.2017 z 15.01.2018 r., GOPS.5221.46.2018 z 05.09.2018 r., GOPS.5221.25.2017 z 27.07.2017 r., GOPS.5221.37.2017 z 12.09.2017 r., GOPS.5221.7.2017 z 08.02.2017 r., GOPS.5221.34.2017 z 05.09.2017 r., GOPS.5221.20.2018 z 11.05.2018 r., GOPS.5221.24.2017 z 05.07.2017 r., GOPS.5221.57.2018 z 10.12.2018 r., GOPS.5221.39.2017 z 12.09.2017 r.

³ GOPS.5221.69.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.85.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.99.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.83.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.76.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.86.2018 z 22.11.2018 r., GOPS.5221.89.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.59.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.60.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.61.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.81.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.92.2018 r., GOPS.5221.73.2018 z 21.11.2018 r.

⁴ GOPS.5221.47.2016 z 14.12.2017 r.

orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, w 6 przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 r. życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznano zasadnie, prawidłowo określono jego wysokość oraz okres na jaki został przyznany, tj. zgodnie z zapisem art. 24 ust. 2a, ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W 3⁵ sprawach dotyczących ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16. roku życia, legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności przyznany na stałe wydano decyzje przyznające prawo do zasiłku pielęgnacyjnego na okres „**od... do bezterminowo**”. Sformułowania takiego użyto również w 2⁶ decyzjach zmieniających wysokość zasiłku pielęgnacyjnego. Użyte w rozstrzygnięciu decyzji sformułowanie dotyczące okresu przyznania zasiłku jest niewłaściwe, bowiem zgodnie z art. 24 ust. 4 prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego w takich przypadkach ustala się na **czas nieokreślony**, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

Badane decyzje administracyjne w sprawach przyznania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego w wydano zgodnie z wymogami art. 107 § 1 k.p.a, niemniej jednak stwierdzono uchybienia, o których mowa poniżej. Decyzje zawierały oznaczenie organu właściwego, tj. Wójta Gminy Mokobody, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. Opatrzony był podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Pouczenia zawierały informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Decyzje przyznające prawo do zasiłku zawierały również informację o terminie i sposobie ich wypłaty. W decyzjach określony był również termin i sposób wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego zgodny z informacją zawartą we wniosku w tym zakresie, tj. przelew na rachunek bankowy wskazany przez wnioskodawcę, w nielicznych przypadkach w kasie ośrodka, a w 1 przypadku przekazem pocztowym.

W zakresie konstrukcji wszystkich decyzji przyznających prawo do zasiłku pielęgnacyjnego pominięto elementy, o których mowa w art. 107 § 3 k.p.a. Wskazano, że po rozpatrzeniu wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego strona spełnia przesłanki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych do przyznania świadczenia. W myśl art. 107 § 3 k.p.a. uzasadnienie faktyczne decyzji powinno zawierać wskazanie faktów i dowodów, na których się oparto, powinno być sformułowane w sposób jasny i zrozumiały dla każdej ze stron postępowania. Zaś uzasadnienie prawne polega na wyjaśnieniu podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. Ponadto podstawa prawna decyzji przyznających narusza wymóg dokładnego podania przez organ podstawy prawnej, bowiem powołano art. 16 ustawy bez wskazania odpowiednich ustępów i punktów tego artykułu, które zostały zastosowane w danej sprawie, co narusza art. 107 § 1 k.p.a.

W pouczeniach wszystkich decyzji przyznających prawo do zasiłku pielęgnacyjnego powołano przepis art. 189b k.p.a. dotyczący nakładania administracyjnych kar pieniężnych, który nie ma

⁵ GOPS.5221.17.2017 z 17.05.2017 r., GOPS.5221.36.2019 z 03.07.2019 r., GOPS.5221.7.2017 z 08.02.2017 r..

⁶ GOPS.5221.99.2018 z 21.11.2018 r., GOPS.5221.92.2018 z 21.11.2018 r.

znaczenia i zastosowania w postępowaniu w sprawach o świadczenia rodzinne. Natomiast zabrakło dodatkowych informacji dla strony, np. o obowiązku informowania organu o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, nienależnie pobranych świadczeniach, obowiązku informowania organu o każdej zmianie adresu.

Wszystkie analizowane decyzje zmieniające podjęte na skutek wzrostu wysokości zasiłku pielęgnacyjnego wydane zostały bez powołania w podstawie prawnej art. 32 ustawy, który normuje postępowanie w przedmiocie zmiany lub uchylenia ostatecznej decyzji administracyjnej w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym zmiany wysokości zasiłku pielęgnacyjnego. Przepis ten powoływano jedynie w uzasadnieniu tych decyzji. Ponadto we wszystkich analizowanych sprawach ośrodek zmieniając wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wydawał „decyzję w sprawie zmiany decyzji pierwotnej nr..... w całości i orzekałzmienić zasiłek pielęgnacyjny”. W myśl art. 32 ust. 1b – ust. 1 d ustawy organ może zmienić decyzję w części dotyczącej wysokości przyznanego zasiłku. Należy zaznaczyć, że zmiana decyzji w związku ze wzrostem wysokości zasiłku pielęgnacyjnego nie skutkuje koniecznością zmiany w całości decyzji, na mocy której strona nabyła prawo do zasiłku.

W badanych sprawach wszystkie decyzje doręczono stronom prawidłowo, tj. zgodnie z art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosowanie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.

We wszystkich wydanych decyzjach przyznających prawo do zasiłku pielęgnacyjnego zawarto informację o formie i terminie wypłaty świadczenia. Analiza list wypłat wykazała, że zasiłki pielęgnacyjne we wszystkich przypadkach wypłacano w prawidłowej wysokości. Wypłaty zasiłków we wszystkich analizowanych sprawach były realizowane terminowo, najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca, za który przysługiwał zasiłek. Terminowość wypłat sprawdzono na podstawie analizy wypłat zasiłku pielęgnacyjnego z okresu objętego kontrolą.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokobodach oraz pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe, zobowiązuję Panią Kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Przyjęte do realizacji wnioski o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego rejestrować w dzienniku korespondencji, opatrywać je datą wpływu i podpisem pracownika przyjmującego wniosek.
2. W podstawie prawnej decyzji powoływać przepisy ze wskazaniem ustępów bądź punktów artykułu, który został zastosowany w danej sprawie oraz właściwie formułować okres przyznania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. Decyzje administracyjne uzasadniać prawnie i faktycznie w myśl art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2020 r. poz. 256), a w przypadku odstąpienia od uzasadnienia w decyzjach uwzględniających w całości żądania strony wskazywać art. 107 § 4 kpa wraz z jego treścią.

3. W podstawie prawnej decyzji zmieniających wysokość zasiłku pielęgnacyjnego powoływać art. 32 ust. 1b-ust.1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, a w sentencji decyzji orzekać o zmianie decyzji ostatecznej w części objętej zmianą.

4. W pouczeniach decyzji zamieszczać informacje dla strony mające znaczenie i zastosowanie w postępowaniu w sprawach o świadczenia rodzinne.

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Anna Karpińska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pani Iwona Księżopolska
Wójt Gminy Mokobody